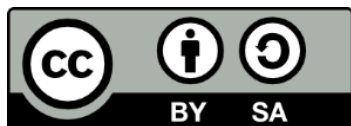

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

Ενότητα 6: Οικονομική Ολοκλήρωση

Μιχαλόπουλος Γεώργιος

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοπός ενότητας

- Να εξετάσει την διαδικασία και τις επιπτώσεις της οικονομικής ολοκλήρωσης των χωρών.

Οικονομική Ολοκλήρωση: Ορισμός

- Η διαδικασία κατά την οποία μέσω διακρατικών συμφωνιών μειώνονται ή καταργούνται οι περιορισμοί στο διεθνές εμπόριο και αναπτύσσεται συντονισμός των εθνικών οικονομικών πολιτικών.
- Στόχος της η μείωση του κόστους παραγωγής και των τιμών και επομένως αύξηση της κοινωνικής ευημερίας.
- Μπορεί να πάρει διαφορετικές μορφές ανάλογα με την μορφή και την ένταση της διακρατικής συνεργασίας.
- Σε κάθε περίπτωση η διαδικασία αυτή αποτελεί περιορισμό της αυτονομίας στην άσκηση οικονομικής πολιτικής της χώρας που την επιδιώκει.

Οικονομική Ολοκλήρωση: Μορφές

- **Ζώνες Ελεύθερου Εμπορίου:** κατάργηση όλων των εμποδίων (δασμολογικών ή μη) στο διεθνές εμπόριο (όπως πχ. η ΕFΤΑ, ΝΑFΤΑ, ASEAN).
- **Τελωνιακές Ενώσεις:** Επιπλέον κοινό δασμολόγιο των χωρών μελών ως προς τρίτες χώρες (όπως πχ. η πρώτην ΕΟΚ, MERCOSUR-Mercado Común del Sur, SACU).
- **Κοινή αγορά:** ελεύθερη διακίνηση όλων των αγαθών, υπηρεσιών και συντελεστών παραγωγής (όπως πχ. η μετά 1992 ΕΕ).
- **Οικονομική Ένωση:** ενοποίηση οικονομικής πολιτικής (νομισματικής, δημοσιονομικής, κοινωνικής) (εν μέρει παράδειγμα η Ευρωζώνη).

Κριτική στο όφελος από μια Τελωνειακή ένωση

Δημιουργία εμπορίου - Εκτροπή εμπορίου

(Viner, 1950)

- **Δημιουργία εμπορίου** υπάρχει όταν μετά τη λειτουργία της τελωνειακής ένωσης, προϊόντα που παράγονται εγχώρια (η εισάγονται από τρίτες χώρες) με χρήση σχετικά ακριβών παραγωγικών πόρων αντικαθίστανται με φθηνότερες εισαγωγές (μετά την άρση των δασμών) από τις άλλες χώρες μέλη της Ένωσης.
- **Εκτροπή εμπορίου** υπάρχει όταν με την τελωνειακή ένωση, φτηνές εισαγωγές από τρίτες χώρες αντικαθίστανται από ακριβότερες εισαγωγές από τις χώρες μέλη της Ένωσης. Αυτό μπορεί να γίνει γιατί η κατάργηση των δασμών μέσα στην Ένωση και το κοινό δασμολόγιο στο εμπόριο με τρίτες χώρες αυξάνει τις σχετικές τιμές των εισαγόμενων προϊόντων από τρίτες χώρες.

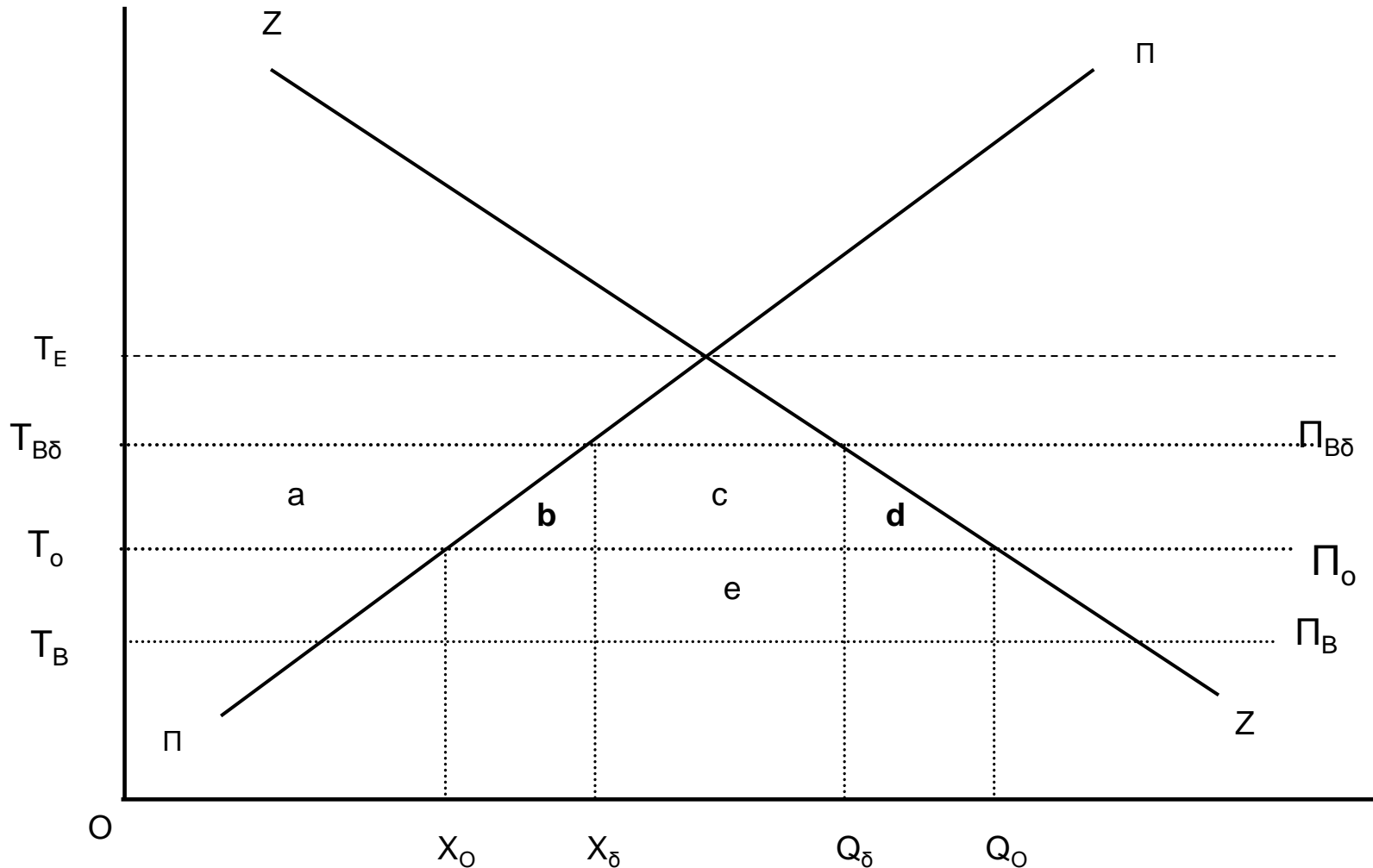
Παράδειγμα δημιουργίας - εκτροπής εμπορίου

- Έστω ότι η Ελλάδα παράγει γάλα με κόστος 0,5€/κιλό, η Ολλανδία με 0,3€/κιλό και η Βουλγαρία με 0,2€/κιλό. Έστω ότι η Ελληνική κυβέρνηση βάζει δασμό στις εισαγωγές γάλατος ύψους 0,15€ ανά κιλό.
- Τότε η εγχώρια παραγωγή θα ήταν ασύμφορη και θα προτιμιόταν το γάλα από την Βουλγαρία σε τιμή 0,35€.
- Έστω ότι η Ελλάδα και η Ολλανδία δημιουργούν τελωνειακή ένωση και θέτουν κοινό δασμό στις εισαγωγές γάλατος 0,15€/κιλό. Τότε το ολλανδικό γάλα είναι φθηνότερο για τους Έλληνες με τιμή 0,3€. Οι εισαγωγές γάλατος γίνονται πλέον από Ολλανδία. Θα υπάρχει **εκτροπή εμπορίου** αφού εισαγωγές υψηλού κόστους παραγωγής (από Ολλανδία) αντικαθιστούν εισαγωγές χαμηλού κόστους (από Βουλγαρία). Αυτό, κατά Viner, οδηγεί σε μείωση της αποτελεσματικότητας παραγωγής σε διεθνές επίπεδο και μειώνει την ευημερία σύμφωνα με την θεωρία του ελεύθερου εμπορίου.
- Αν τώρα η Ελλάδα και Ολλανδία δεχθούν στην τελωνειακή ένωση και την Βουλγαρία, η κατάργηση του δασμού θα οδηγήσει στην εισαγωγή γάλατος μόνο από την Βουλγαρία στην τιμή των 0,2€ το κιλό και επομένως η διεύρυνση της ένωσης θα επιφέρει δημιουργία εμπορίου αφού εισαγωγές υψηλού κόστους παραγωγής (από την Ολλανδία) αντικαθίστανται από εισαγωγές χαμηλού κόστους (από την Βουλγαρία).

Η κριτική στη θεώρηση Viner

- Η παραπάνω ανάλυση δεν παίρνει υπ' όψιν τα πιθανά κέρδη από την αύξηση του πλεονάσματος του καταναλωτή και την αύξηση της κατανάλωσης (βλ. επόμενο σχεδιάγραμμα $a+b+c+d$).
- Το παραπάνω παράδειγμα υποθέτει ότι η ζήτηση του αγαθού ικανοποιείται από την παραγωγή μιας μόνο χώρας. Αυτό απαιτεί πλήρως ελαστικές καμπύλες προσφοράς σε όλες τις χώρες. Μια πιο ρεαλιστική περιγραφή γίνεται με την μεθοδολογία όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα όπου:
 - Τε η τιμή γάλατος στην Ελλάδα χωρίς εισαγωγές.
 - Τβδ τιμή γάλατος σε Ελλάδα με εισαγωγές από Βουλγαρία + δασμό.
 - Το τιμή γάλατος σε Ελλάδα με τελωνειακή ένωση με Ολλανδία.
 - Το $b+d$ είναι όφελος των καταναλωτών από την τελωνειακή ένωση και θα πρέπει να συγκριθεί με την απώλεια από την κατάργηση εμπορίου ίση με το εμβαδόν του ορθογώνιου e .

Οικονομικές επιπτώσεις των τελωνειακών ενώσεων

Μια πιο γενική ανάλυση για τα Οφέλη Οικονομικής Ολοκλήρωσης(1)

α) **Ζώνες Ελεύθερου Εμπορίου:** Κατάργηση δασμών & άλλων εμποδίων. Η θεωρία ελεύθερου εμπορίου (Smith, Ricardo, Heckscher-Ohlin) αποτιμά τα οφέλη από την ΖΕΕ.

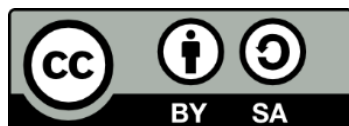
β) **Τελωνιακές Ενώσεις (ΤΕ)**

- Θεωρία του **second best** ως λογική υπέρ των ΤΕ
- Viner: αμφισβητεί τα οφέλη αν υπάρχει εκτροπή εμπορίου
- Balassa: η ανάλυση του οφέλους πρέπει να είναι **δυναμική** όχι στατική:
 - μετά την δημιουργία της ένωσης η μεγαλύτερη αγορά και οι οικονομίες κλίμακας αλλάζουν τα δεδομένα στο κόστος παραγωγής. Έτσι ακόμη και αν αρχικά υπάρχει εκτροπή εμπορίου, μακροχρόνια το φαινόμενο αυτό μπορεί να εξαλείφεται.
- El Agraa: οι κυριότερες δυναμικές αλλαγές μιας ΤΕ:
 - Ενίσχυση αποτελεσματικότητας στην παραγωγή.
 - Εκμετάλλευση οικονομιών κλίμακας.
 - Καλύτερος ανταγωνισμός επιχειρήσεων.
 - Ενίσχυση της οικονομικής δύναμης της χώρας.

Μια πιο γενική ανάλυση για τα Οφέλη Οικονομικής Ολοκλήρωσης(2)

- Εκτός από τα οικονομικά οφέλη από την οικονομική ολοκλήρωση υπάρχουν και κοινωνικά αλλά και πολιτικά οφέλη που θα πρέπει να προσμετρηθούν.
- Γενικά τα Οφέλη από την δημιουργία μιας τελωνειακής ένωσης είναι τόσο μεγαλύτερα όσο:
 - περισσότερες χώρες την απαρτίζουν.
 - μεγαλύτεροι είναι οι δασμοί πριν την δημιουργία της ένωσης.
 - μικρότεροι είναι οι δασμοί της τελωνειακής ένωσης έναντι τρίτων χωρών.
 - περισσότερη επικάλυψη υπάρχει στην παραγωγή (μεγαλύτερη πιθανή έκταση δημιουργίας εμπορίου).
 - μεγαλύτερες διαφορές κόστους υπάρχουν (μεγαλύτερα οφέλη από εξειδίκευση).

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

